

การวิเคราะห์กระบวนการชี้แนะของครูและผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน: พหุกรณีศึกษา

AN ANALYSIS OF TEACHERS' COACHING PROCESSES AND THE EFFECTS ON STUDENTS:

MULTIPLE CASE STUDY RESEARCH

เหมือนฝัน ชมมณี*

Muanfun Chommanee

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพันธ์ สุวรรณมรรคา**

Assoc.Prof.Siripaarn Suwanmonkha, Ph.D.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อวิเคราะห์กระบวนการชี้แนะและรูปแบบการชี้แนะของครู และวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากกระบวนการชี้แนะของครูในเรื่องการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้น ป.1-3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูภาษาไทยกรณีศึกษาที่สอนชั้น ป.1-3 จำนวน 3 ท่าน และนักเรียนที่ครูกรณีศึกษาสอนชั้นละ 3 คน รวม 9 คน โดยคัดเลือกจากโรงเรียนที่มีนโยบายการสอนโดยใช้การชี้แนะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึก แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามหลักการของวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบพหุกรณีศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการชี้แนะของครูมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการชี้แนะ ขั้นการชี้แนะ และขั้นสรุปผล การชี้แนะของครูแต่ละท่านมีลักษณะคล้ายกันคือ การชี้แนะแบบครูเป็นหลัก ส่วนใหญ่จะพบการชี้แนะในนักเรียนที่มีระดับการเรียนรู้อ่อนถึงปานกลาง โดยครูจะชี้แนะเป็นรายบุคคลระหว่างเรียนและหลังเลิกเรียน เพื่อให้เห็นถึงสิ่งที่ควรปรับปรุงในด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย หรือการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างถูกต้อง ขั้นการชี้แนะจะพบมากที่สุดในช่วงถามคำถามนักเรียน ทบทวนบทเรียน และแก้ไขงาน ส่วนการให้ข้อมูลป้อนกลับของครู พบว่าครูให้ข้อมูลป้อนกลับนักเรียนเชิงบวก โดยการพูดให้กำลังใจและเขียนเสนอแนะการอ่านการเขียนที่ถูกต้อง 2) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากการชี้แนะของครู พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางบวกต่อการเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการสอนของครู นักเรียนสามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้คล่องขึ้น และมีผลคะแนนจากการสอบที่ดีขึ้นตามลำดับ ส่วนผลจากแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน พบว่ามีความเชื่อมั่นของแบบวัดอยู่ในระดับสูง (.8839)

* สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: muanfun.chm@gmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: siripaarn_s@hotmail.com

ISSN 1905-4491

Abstract

The purposes of this research study were: 1) to analysis the teachers' coaching processes and types of coaching; and 2) to analysis the effects on the secondary students from teachers' coaching processes. The participants in this study were three Thai language teachers who taught grade one to grade three. The sample was selected by the coaching of school teaching policy. The research instruments comprised the documentary forms of recording, observing, interviewing and a questionnaire on the attitude towards Thai language study. Qualitative research analysis was used in this multiple case study.

The study has revealed that: 1) there are three steps in the coaching process: pre-coaching, coaching, and post-coaching. Most teacher coaching is similar in that the focus is more on the low to mid-level students. The teacher will advise them individually during the class and also after that in order to address and improve their Thai language skills or responsibility to work effectively. Coaching was used mostly in asking and answering questions, revising the lessons and correcting. Positive feedback from the teachers was found as regards encouraging the students' abilities. 2) The students had positive feedback and attitudes towards their learning. From the observation, the students were more fluent in reading and writing including the result from the test, which continued to improve. Also, the result of the questionnaire on the attitude towards Thai language study was reliable at a level of .8839.

คำสำคัญ: การชี้แนะ/ การให้ข้อมูลป้อนกลับ/ การอ่าน/ การเขียน

KEYWORDS: Coaching / Feedback/ Reading/ Writing

บทนำ

การเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 (21st century learning) เป็นแนวทางการศึกษาใหม่ที่ใช้เพิ่มทักษะความรู้ความสามารถที่จำเป็น ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน ซึ่งองค์ประกอบของทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ 3R ประกอบด้วย การอ่าน (reading) การเขียน (writing) คณิตศาสตร์ (arithmetic) และ 4C ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ (critical thinking) การสื่อสาร (communication) การร่วมมือ (collaboration) ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) (Partnership for 21st Century Skills, 2008) โดยครูจำเป็นต้องเปลี่ยนเป้าหมายในเรื่องสอน ไปเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน หรือเปลี่ยนจากครูสอน (teacher) ไปเป็นครูผู้ชี้แนะ (coach) หรือผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (learning facilitator) เพื่อจุดประกายให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติร่วมกันเป็นทีม และเกิดทักษะในการดำเนินชีวิต (วิจารณ์ พานิช, 2555; สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, 2553; Douglas, 2007; Veira, 2013)

จากรายงานการจัดการทดสอบของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ของเด็กไทย ในงานวันเด็กแห่งชาติ ปี 2556 เกี่ยวกับทักษะของเด็กในช่วงอายุ 5-9 ปี และ 10-15 ปี ว่ามีความพร้อมหรือไม่ที่จะเข้าสู่การเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 พบว่าเด็กมีทักษะการเรียนรู้ที่ดี แต่ขาดทักษะชีวิตและการทำงานเป็นทีม และมีทักษะการสื่อสารน้อยที่สุด สอดคล้องกับผลคะแนนจากการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment: PISA) ที่พบว่าเด็กไทยยังขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยเฉพาะทักษะการอ่านและเขียน และจากผลของรายงานจัดอันดับความสามารถ (The Global Competitiveness Report 2013-2014) ในการประชุมเวทีเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) ชี้ให้เห็นว่าระบบการศึกษาไทยมีคุณภาพต่ำกว่าประเทศในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งปัญหาหลักมาจากการอ่านและเขียนของนักเรียน โดยพบว่านักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นระดับชั้นแรกที่มีการประเมินความรู้และทักษะตามที่หลักสูตรกำหนด ยังพบปัญหาอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้มากที่สุด

ปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงจัดทำแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2556 ที่มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่สากล ซึ่งระบุว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนต้องอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น โดยดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือวัดทักษะการอ่านและเขียนของนักเรียน และมอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศคัดกรองนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มตามผลการทดสอบ คือ กลุ่มดี กลุ่มพอใช้ กลุ่มต้องปรับปรุง และกลุ่มอ่านไม่ได้เลย เพื่อนำผลดังกล่าวไปทำแผนฟื้นฟูสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา และเพื่อเตรียมความพร้อมของครูผู้สอนในระยะยาว โดยจะให้ความสำคัญกับวิชาภาษาไทยเป็นอันดับแรก เพราะถ้าหากเด็กยังอ่านภาษาไทยไม่ได้ก็จะไม่สามารถเรียนวิชาอื่นได้ และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมต่ำ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนของครูเพื่อพัฒนานักเรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูต้องใช้การชี้แนะ (coaching) ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากการชี้แนะเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาครูให้เกิดทักษะการสอนที่ดี เป็นการพัฒนาความรู้ ฝึกทักษะของนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ และสามารถตั้งเป้าหมายในการเรียนได้ (วิลล มาดิษฐ์, 2547; วิณา กัญสมบุญ, 2547; Blanchard & Thacker, 2004; Grealish, 2000; International Coach Federation, 2003; McCollum, Hemmeter & Hsieh, 2011; Mink, Owen & Mink, 1993; Robinson & Gahagan, 2010) โดยมีกระบวนการชี้แนะ (coaching process) ที่สำคัญประกอบด้วย (1) ขั้นตอนการชี้แนะ เป็นการร่วมกันวางแผนระหว่างครูกับนักเรียน (2) ขั้นตอนการชี้แนะ ครูให้การชี้แนะนักเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อต่อยอดประสบการณ์ และให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ระหว่างกันเพื่อให้กระบวนการชี้แนะเกิดประสิทธิผล ทำให้นักเรียนทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง แล้วนำมาพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น (Campbell, 2010; Hattie & Timperley, 2007; Hounsell et al., 2008; Joyce & Shower, 1996; Perkin, 2003; Sadler, 2010) และ (3) ขั้นสรุปผลการชี้แนะ เป็นการสรุปผลเพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ (เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, 2549)

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศเกี่ยวกับการชี้แนะและการให้ข้อมูลป้อนกลับของครูแก่นักเรียน พบว่ามีการศึกษาในหลายประเด็น ได้แก่ การศึกษาความสามารถในการเขียนของนักเรียนโดยอาศัยการชี้แนะการเขียน (writing coaching) กับการให้ข้อมูลป้อนกลับแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer feedback) (Lam, 2010) การแสดงความรู้ของตนเองโดยการชี้แนะแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-coaching) กับการให้ข้อมูลป้อนกลับแบบทางตรง (explicit feedback) และทางอ้อม (implicit feedback) (Stein et al., 2011) การศึกษาประสิทธิภาพของการชี้แนะ และการเรียนรู้ของนักกีฬาโดยการให้ข้อมูลป้อนกลับแบบแซนด์วิช (sandwich feedback) (Docheff, 2010) และการพัฒนาสมรรถนะในการเรียนโดยใช้รูปแบบการให้ข้อมูลป้อนกลับจากหลายแหล่ง (multisource feedback) ในการชี้แนะ (Hooijberg & Lane, 2009)

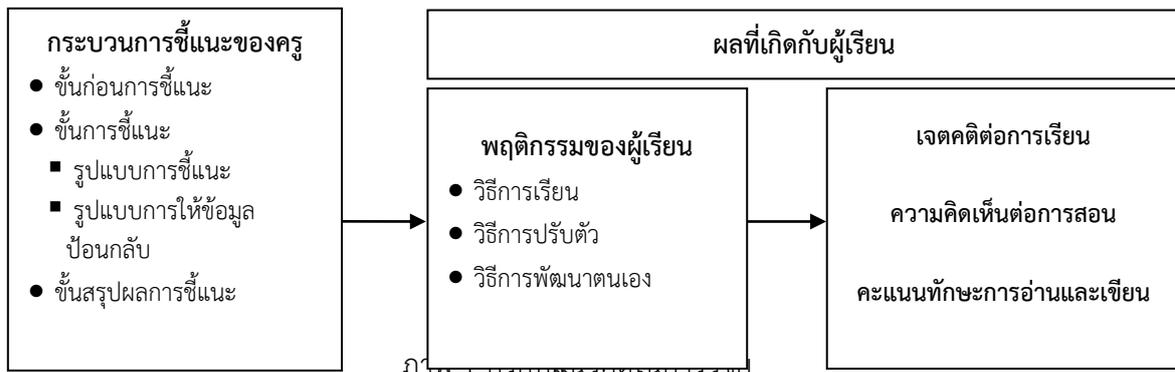
สำหรับงานวิจัยในประเทศไทย พบว่างานวิจัยเกี่ยวกับการชี้แนะถูกนำมาใช้ในในกลุ่มครูเพื่อพัฒนาทักษะในการสอนของตนเอง และศึกษาว่าผลที่ได้จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีทัศนคติเป็นอย่างไร ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้การชี้แนะแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer coaching) ตามหลักการของ Garnton (1987) (จรรยาพร ลำไย, 2547; ฉัตรชัย ไชยวุฒิ, 2552; สุทธิศักดิ์ ศรีสมบุญ, 2548; อรรพรรณ เหมือนสุดใจ, 2545) ส่วนงานวิจัยของการให้ข้อมูลป้อนกลับ พบว่า ถูกนำมาใช้ในในกลุ่มของนักเรียนเพื่อศึกษาว่ารูปแบบการให้ข้อมูลป้อนกลับแบบใดที่จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (พรพิมล รอดเคราะห์, 2550; ประกอบ กรณีกิจ, 2552; สุริรัตน์ คนล้ำ, 2545) คะแนนสอบ (อัญลักษณ์ จันทราช, 2550; อนงค์ เมธิพิทักษ์ธรรม, 2555) ผลงานนักเรียน (ดาวเรือง ลุมทอง, 2553) และทักษะการเขียน (สุชาติา โรจนาศัย, 2548) ของนักเรียนให้ดีขึ้น

จากการศึกษาข้างต้นพบว่ายังไม่ปรากฏงานวิจัยใดที่ศึกษาการชี้แนะทั้งกระบวนการมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงดำเนินการศึกษากระบวนการชี้แนะของครู เพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งเป็นช่วงชั้นที่พบปัญหาการอ่านออกเขียนได้มากที่สุด พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ได้แก่ พฤติกรรมการเรียน เจตคติต่อการเรียน ความคิดเห็นต่อการสอนของครู กระบวนการอ่านและเขียน ฯลฯ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบพหุกรณีศึกษา (multiple case study research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นองค์ความรู้ในการสอนโดยใช้กระบวนการชี้แนะที่เข้ากับแนวทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการอ่านและเขียนให้เกิดขึ้นแก่เด็กนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์กระบวนการชี้แนะและรูปแบบการชี้แนะของครู
2. เพื่อวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากกระบวนการชี้แนะของครู

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดแหล่งข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดแหล่งข้อมูลที่ใช้ออกเป็น 3 แหล่ง ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลบุคคล ประกอบด้วย 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือ ครูกรณีศึกษา จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ครูสอนภาษาไทย ชั้น ป.1-3 ระดับชั้นละ 1 คน กลุ่มที่ 2 คือ นักเรียนชั้น ป.1-3 ที่ครูกรณีศึกษารับผิดชอบในการสอน โดยมีระดับการเรียนรู้ด้านการอ่านและเขียนต่างกัน 3 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง กลุ่มอ่อน และกลุ่มที่ 3 คือ ผู้อำนวยการและคณะผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา
2. แหล่งข้อมูลเอกสาร ประกอบด้วยเอกสารจาก 3 แหล่ง คือ
 - 1) เอกสารจากโรงเรียน ได้แก่ ประวัติของโรงเรียน ยุทธศาสตร์ของโรงเรียน นโยบายการสอนโดยใช้กระบวนการชี้แนะของโรงเรียน ผลการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นต้น
 - 2) เอกสารจากครู ได้แก่ แผนการสอน สื่อการสอน บันทึกหลังการสอน บันทึกพฤติกรรมการอ่านและเขียนของนักเรียน แบบประเมินหรือการให้คะแนนผลงานนักเรียน ผลการเรียนรู้ย้อนหลังของนักเรียน แบบประเมินทักษะการอ่านและเขียนของนักเรียน เป็นต้น
 - 3) เอกสารจากนักเรียน ได้แก่ ผลงานนักเรียน การบ้านที่ได้รับมอบหมายจากครูผู้สอน เป็นต้น

3. แหล่งข้อมูลเหตุการณ์ ประกอบด้วยเหตุการณ์ในห้องเรียน และเหตุการณ์นอกห้องเรียน ได้แก่ เหตุการณ์ขณะที่ครูจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน เหตุการณ์ขณะที่นักเรียนทำการทดสอบทักษะการอ่านและการเขียน เหตุการณ์ขณะที่นักเรียนฝึกอ่านและเขียนนอกเวลาเรียน เป็นต้น

การเข้าถึงข้อมูลและบทบาทของผู้วิจัย

ผู้วิจัยเข้าถึงข้อมูลโดยการทำความเข้าใจจากภาคทฤษฎีวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และขออนุญาตเข้าศึกษาภาคสนามในโรงเรียนและห้องเรียนของครูกรณีศึกษา โดยเก็บข้อมูลวิจัยในบทบาทแบบเปิดเผยสถานภาพ

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในบทบาทของ “ครูผู้ช่วยสอน” โดยเข้าศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลในโรงเรียน และห้องเรียนที่ครูกรณีศึกษารับผิดชอบในการสอน พร้อมกับทำกิจกรรมอื่นๆ ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสนาม เพื่อที่จะทำให้ผู้วิจัยเรียนรู้ถึงบริบทของสนาม พฤติกรรมการเรียนและการสอนของบุคคลในสนาม โดยการลงสนามแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และใช้แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยกับนักเรียนในกรณีศึกษา เพื่อเก็บข้อมูลบริบทของสนาม และเก็บข้อมูลหลักเพื่อตอบคำถามในการวิจัย

สนามที่ศึกษา

เกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียนที่มีนโยบายการสอนโดยใช้กระบวนการชี้แนะ และมีการปฏิบัติที่น่าสนใจ ผู้วิจัยคัดเลือกกรณีศึกษาจำนวน 1 โรงเรียน โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1. เป็นโรงเรียนที่ทำการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการจัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ
2. เป็นโรงเรียนที่มีบริบทน่าสนใจในเรื่องของการสอนโดยใช้กระบวนการชี้แนะเพื่อพัฒนานักเรียน
3. เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความสนใจ ให้ความร่วมมือและอนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย

พหุกรณีศึกษา

ผู้วิจัยเลือกกรณีศึกษาเป็นครูที่สอนนักเรียนระดับชั้น ป.1-3 จำนวน 3 ท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1. เป็นครูที่ปฏิบัติการสอนโดยใช้กระบวนการชี้แนะ
2. เป็นครูที่สามารถสอนนักเรียนที่มีระดับการเรียนรู้ต่างกัน ได้แก่ นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน
3. เป็นครูที่มีผลงานวิจัยในชั้นเรียน
4. เป็นครูที่จัดทำแผนการสอน สื่อการสอน และการบันทึกหลังการสอนที่ดี
5. เป็นครูที่ได้รับการยอมรับที่ดีจากผู้บริหาร เพื่อนครู และนักเรียน

ส่วนนักเรียนกรณีศึกษาเลือกจากนักเรียนที่เรียนกับครูกรณีศึกษา และมีระดับการเรียนรู้ต่างกัน กลุ่มละ 1 คน รวมเป็น 3 คน ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีกรณีศึกษารวม 12 คน แบ่งเป็น ครูกรณีศึกษา 3 ท่าน และนักเรียนกรณีศึกษา 9 คน

เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล

1. แบบบันทึกย่อ เป็นแบบบันทึกเฉพาะข้อความที่สำคัญ โดยผู้วิจัยจะใช้คำย่อ และเขียนแผนผังของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อป้องกันการลืมและช่วยฟื้นคืนความจำ

2. แบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นแบบวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารจากโรงเรียน ครู และนักเรียน โดยจำแนกประเภทข้อมูลตามเนื้อหาของเอกสาร

3. แบบสังเกตภาคสนาม เป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกข้อมูลจากการสังเกตแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันหรือเหตุการณ์ ตามกรอบการสังเกตของผู้วิจัย

4. แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู เป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกข้อมูลจากการสังเกตแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการที่เกิดขึ้นขณะครูทำการสอนและชี้แนะนักเรียน

5. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เป็นการบันทึกการสังเกตแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการของนักเรียนกรณีศึกษา และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง

6. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบบันทึกการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์บุคคล 3 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการและคณะผู้บริหารโรงเรียน ครูกรณีศึกษา และนักเรียนกรณีศึกษา

7. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อประเมินความเชื่อและความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในเรื่องการอ่านและการเขียน และต่อการสอนของครูกรณีศึกษา

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สร้างกรอบแนวคิดก่อนเริ่มดำเนินการวิจัย เมื่อเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลในสนามแล้ว หากพบประเด็นที่นอกเหนือจากกรอบแนวคิดที่วางไว้ก็ปรับกรอบแนวคิดใหม่ให้สอดคล้องกับข้อมูลจริง

2. สร้างดัชนีข้อมูลหรือการลงรหัส เพื่อใช้ในการจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่พบขณะทำวิจัย โดยกำหนดเป็นคำ ประโยค กระบวนการ พฤติกรรม คำถาม อารมณ์ ความรู้สึก เป็นต้น

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบข้อมูล และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

4. ทำข้อสรุปชั่วคราวและลดทอนข้อมูล โดยทำทันทีหลังจากที่ลงรหัสเสร็จ เพื่อตรวจสอบว่าผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนหรือไม่ ถ้ายังไม่ครบก็เก็บข้อมูลเพิ่มเติม ส่วนข้อมูลที่ไม่ต้องการหรือไม่ตรงประเด็นก็ทำการลดขนาดข้อมูลลงหรือกำจัดข้อมูลออก

5. สร้างบทสรุปและพิสูจน์บทสรุปจากข้อค้นพบเบื้องต้น โดยนำข้อสรุป เหล่านั้นมาวิเคราะห์เปรียบเทียบและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ เพื่อนำไปสู่การอธิบายความหมาย และการทำความเข้าใจข้อค้นพบ

การตรวจสอบความเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความเชื่อถือของข้อมูลเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าข้อมูลมีความถูกต้องตามความเป็นจริง ข้อมูลมีความตรงและครบถ้วนเพียงพอในการตอบวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้วิธีการดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า โดยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล

2. การสังเกตเป็นระยะเวลานานและการสังเกตซ้ำ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง

3. การตรวจสอบโดยผู้ให้ข้อมูล เพื่อการตรวจสอบว่าผู้วิจัยตีความข้อมูลได้ถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริงของผู้ให้ข้อมูล

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 กระบวนการชี้แนะและรูปแบบการชี้แนะของครู

จากการสังเกตและสัมภาษณ์การสอนของครูกรณีศึกษาทั้ง 3 ท่าน พบว่า กระบวนการชี้แนะนักเรียนของครูมี 3 ขั้นตอนหลัก คือ

1. ขั้นตอนการชี้แนะ ขณะที่จัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งครูจะสังเกตนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูจะทดสอบความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนแต่ละกลุ่มว่าอยู่ในระดับใด จากนั้นจึงวางแผนการชี้แนะกับนักเรียนแต่ละคน เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ถูกต้อง รวมถึงตรวจสอบงานในวิชาภาษาไทยว่ามีความเรียบร้อยหรือไม่ หากไม่เรียบร้อยจะต้องชี้แนะและให้ข้อมูลป้อนกลับด้วยวิธีใดจึงจะเหมาะสม

2. ขั้นตอนการชี้แนะ การชี้แนะนักเรียนจะเกิดขึ้นระหว่างเรียน และหลังเรียนมากที่สุด โดยเฉพาะช่วงการตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ การตอบคำถามของนักเรียนจะตรวจสอบได้ว่านักเรียนเข้าใจสิ่งที่ครูสอนหรืออธิบายหรือไม่ หากนักเรียนไม่เข้าใจหรือเข้าใจคลาดเคลื่อน ครูก็จะชี้แนะนักเรียนในทันที รูปแบบการชี้แนะที่ครูใช้กับนักเรียนคือ การชี้แนะแบบครูเป็นหลัก ส่วนใหญ่ครูจะชี้แนะนักเรียนที่มีระดับการเรียนรู้อ่อนถึงปานกลาง เพราะนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้ใช้เวลาทำความเข้าใจเนื้อหามากกว่านักเรียนกลุ่มเก่ง ครูจึงต้องให้ความสำคัญและดูแลเป็นพิเศษ นอกจากการชี้แนะขณะสอนแล้วยังพบว่าครูจะใช้การชี้แนะเพิ่มเติมในช่วงทบทวนบทเรียนและการแก้ไขงาน ครูจะชี้แนะให้เห็นถึงสิ่งที่ถูกต้องและสิ่งที่ควรปรับปรุงแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น ระหว่างการตรวจงานนักเรียน ครูจะใช้เวลาในการชี้แนะนักเรียนคนละ 1-2 นาที เพื่อให้แก้ไขงานแล้วนำมาส่งใหม่ โดยการชี้แนะของครูนั้นจะอาศัยการให้ข้อมูลป้อนกลับเชิงบวก ได้แก่ การพูดให้กำลังใจ พร้อมกับเขียนข้อความเสนอแนะให้ปรับปรุงการอ่านและการเขียนที่ถูกต้องในงานของนักเรียน

3. ขั้นสรุปผลการชี้แนะ ครูจะสรุปผลการชี้แนะนักเรียนโดยการเขียนบันทึกว่าหลังจากการชี้แนะแต่ละครั้ง เกิดผลอย่างไรกับนักเรียนแต่ละคน นักเรียนมีการพัฒนาด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยดีขึ้นหรือไม่ และควรได้รับการชี้แนะในครั้งถัดไปอย่างไรจึงจะเหมาะสม ครูจะใส่ใจกับนักเรียนกลุ่มอ่อนเป็นพิเศษ เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้ทำความเข้าใจเนื้อหาได้ช้ากว่ากลุ่มอื่น และทำงานไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ครูจึงต้องดูแลอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 2 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากกระบวนการชี้แนะของครู

พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ชั้น ป.1-3 ในกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน พบว่านักเรียนแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมการเรียนคล้ายกัน นักเรียนกลุ่มเก่งจะใส่ใจในการเรียนการสอนของครู เวลาเรียนจะตั้งใจฟังครูเป็นอย่างดี สามารถทำงานที่ครูมอบหมายได้อย่างถูกต้อง และเสร็จทันเวลาที่ครูกำหนด ส่วนนักเรียนกลุ่มปานกลางจะตั้งใจเรียนและฟังครูสอน ทำงานที่ครูสั่งผิดเล็กน้อย ขึ้นอยู่กับเรื่องที่ครูสอนนั้นเป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจหรือถนัดมากน้อยเพียงใด หากสนใจมากก็จะทำงานออกมาได้ดี แต่หากสนใจน้อยก็จะละเลยและไม่รอบคอบในการทำงาน ทำให้ครูต้องกระตุ้นและย้ำเตือนให้ทำความเข้าใจให้มากขึ้น สำหรับเด็กกลุ่มอ่อน นักเรียนกลุ่มนี้ไม่ค่อยมีสมาธิในการเรียน และไม่จดจ่อกับสิ่งที่ครูกำลังสอนหรืออธิบาย นักเรียนจึงไม่เข้าใจคำสั่งของครู ทำให้ทำงานได้ช้ากว่าเพื่อนกลุ่มอื่น และเกิดความผิดพลาดมากที่สุด ทำให้ครูต้องดูแลนักเรียนกลุ่มนี้เป็นรายบุคคล

การปรับตัวและการพัฒนาการเรียนของนักเรียนแต่ละกลุ่มจะมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน สังเกตเห็นได้จากการอ่านและการเขียนภาษาไทยในห้องเรียน เวลาครูสอนหรือชี้แนะนักเรียน นักเรียนกลุ่ม

เก่งจะปรับตามที่ครูบอกได้เร็วกว่ากลุ่มปานกลางและกลุ่มอ่อน ครูจึงต้องให้การเสริมแรงทางบวกโดยการพูดชมเชยหรือการให้รางวัลกับนักเรียนใน 2 กลุ่มนี้เป็นพิเศษ เพื่อให้ให้นักเรียนมีกำลังใจในการเรียน การทำงานส่งครู และไม่ย่อท้อต่อการเรียน

เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย และความคิดเห็นต่อการสอน

ผลการประเมินความเชื่อและความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในเรื่องการอ่านและการเขียน และต่อการสอนของครูกรณีศึกษา พบว่า นักเรียนแต่ละระดับชั้นมีความเชื่อและความรู้สึกที่ดีต่อครูกรณีศึกษาแต่ละท่านในการเรียนการสอนภาษาไทย นักเรียนมีความรู้สึกสนุกกับการจัดกิจกรรมการอ่านและการเขียนของครู ฟังพอใจที่ครูสอนให้อ่านและเขียนภาษาไทยได้คล่องขึ้น รู้สึกมีความสุขที่ได้เรียนกับครู กล้าเข้าไปปรึกษาครูเมื่อมีปัญหาในการเรียน เป็นต้น โดยส่วนใหญ่ นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อครูในระดับปานกลางถึงมาก สอดคล้องกับการสัมภาษณ์นักเรียนกรณีศึกษาแต่ละระดับชั้นที่พบว่านักเรียนมีความสุขที่ได้เรียนวิชาภาษาไทย และชอบกิจกรรมที่ครูจัดไว้ในห้องเรียน

คะแนนการอ่านและเขียน

คะแนนการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนจะได้รับการประเมินโดยครูผู้สอนภาษาไทย นักเรียนจะผ่านการสอบเก็บคะแนนในเรื่องการอ่านและการเขียนตลอดภาคเรียน ครูจะเป็นผู้บอกคะแนนแก่นักเรียนเมื่อสอบเสร็จในแต่ละครั้ง เมื่อนักเรียนทราบผลคะแนนก็จะทราบว่าตนเองได้คะแนนในระดับใด คะแนนนี้ทำให้นักเรียนตั้งใจในการเรียนและการสอบมากขึ้น เนื่องจากคะแนนดังกล่าวส่งผลต่อผลการเรียนวิชาภาษาไทย และจากการสัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาทำให้ทราบว่านักเรียนทุกคนต้องผ่านมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยนักเรียนกลุ่มอ่อนจะมีคะแนนอยู่ในระดับผ่าน กลุ่มปานกลางมีคะแนนอยู่ในระดับดี และกลุ่มเก่งมีคะแนนอยู่ในระดับดีเยี่ยม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยข้างต้นในวิเคราะห์กระบวนการชี้แนะของครูและผลที่เกิดกับผู้เรียน มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. กระบวนการชี้แนะที่สำคัญของครูในการสอนการอ่านและการเขียนภาษาไทย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นตอนการชี้แนะ ขั้นการชี้แนะ และขั้นสรุปผลการชี้แนะ สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการชี้แนะของนักวิชาการพี่เลี้ยง (เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, 2549) แต่ปรับเปลี่ยนบริบทจากการชี้แนะระหว่างครูด้วยกันเป็นการชี้แนะของครูแก่นักเรียน การชี้แนะของครูแก่นักเรียนในระดับชั้น ป.1-3 ต้องอาศัยความรู้และความสามารถเป็นอย่างสูงในการถ่ายทอดแก่นักเรียน เนื่องจากนักเรียนอยู่ในระดับชั้นเล็ก เป็นระดับชั้นที่ต้องมีพื้นฐานทางด้านการเรียนและการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง ครูจึงมีบทบาทหลักในกระบวนการชี้แนะทุกขั้นตอน นอกจากนี้การชี้แนะที่ดีจะต้องมีการให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อให้ให้นักเรียนทราบถึงข้อเด่นและข้อควรปรับปรุงของตนเอง ซึ่งครูควรให้ข้อมูลป้อนกลับเชิงบวกอย่างสม่ำเสมอ เช่น การพูดให้กำลังใจ การเขียนข้อความเพื่อเสนอแนะนักเรียน เป็นต้น การให้ข้อมูลป้อนกลับดังกล่าวส่งผลต่อการเรียนในด้านบวก ทำให้นักเรียนสามารถแก้ไขการเรียนของตนเองได้ รู้สึกมีความสุขและสนุกที่ได้เรียนการอ่านและการเขียนภาษาไทย

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนที่มีระดับการเรียนรู้ต่างกันในแต่ละระดับชั้นมีลักษณะคล้ายกัน เนื่องจากพื้นฐานของนักเรียนในแต่ละกลุ่มแสดงพฤติกรรมในด้านการเรียนในลักษณะเดียวกัน นักเรียนกลุ่มเก่งจะเข้าใจ

สิ่งที่ครูสอนหรือชี้แนะได้อย่างรวดเร็ว มีความสุขและมีความพร้อมในการเรียน เนื่องจากสามารถปฏิบัติและทำตามสิ่งครูสอนได้สำเร็จ กลุ่มปานกลางจะมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนในเรื่องที่สนใจ และให้ความสำคัญกับเรื่องของตนเองถนัดเป็นพิเศษ กลุ่มนี้จึงต้องได้รับการชี้แนะในจุดที่ตนเองไม่ถนัดเป็นลำดับแรก ส่วนนักเรียนกลุ่มอ่อน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนในห้องเรียนพบว่าจะมีความตั้งใจในการเรียนน้อย ขาดความรับผิดชอบ และต้องให้ครูกระตุ้นเตือนอยู่เสมอ ครูจึงต้องชี้แนะเพื่อปรับพฤติกรรมการเรียนและชี้แนะในเรื่องการอ่านและการเขียนอย่างใกล้ชิดเป็นรายบุคคล โดยควรมอบหมายให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการอ่านและการเขียนให้มากขึ้น นอกเหนือเวลาเรียน

การชี้แนะและการให้ข้อมูลป้อนกลับเชิงบวกของครูทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเรียน การอ่านและการเขียนภาษาไทยได้ดีขึ้น การชี้แนะเป็นกระบวนการสำคัญที่ควรเกิดขึ้นในการสอน เนื่องจากเกิดผลที่ดีต่อนักเรียนในทุกระดับการเรียนรู้ จากนักเรียนที่อ่านและเขียนคล่องแล้วก็สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันหรือวิชาอื่นได้ดี หรือจากที่เคยอ่านติดขัดและเขียนไม่ถูกต้องก็ทำได้ดีขึ้น และจากที่อ่านและเขียนไม่ได้เลยก็สามารถปฏิบัติได้ในระดับพื้นฐาน นอกจากนี้การชี้แนะที่ดีทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อ ครูผู้สอน เนื่องจากครูชี้แนะให้เห็นถึงความสำคัญของเนื้อหาวิชา ทำให้นักเรียนสามารถเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการเรียนและเกิดความกล้าที่จะทำด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลวิจัยสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการสอนและการชี้แนะของครูแก่นักเรียน โดยนำไปปรับใช้กับการสอนการอ่านและการเขียนภาษาไทย และการเรียนในวิชาอื่นๆ ของนักเรียนในระดับชั้น ป.1-3 ได้ แต่สิ่งที่ควรคำนึงถึงก่อนนำไปใช้คือครูจะต้องรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล และให้ความสำคัญกับนักเรียนแต่ละคน ไม่ใช่เพียงส่วนรวม หากนักเรียนมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจต่างกัน ครูอาจจะต้องเลือกใช้การชี้แนะและการให้ ข้อมูลป้อนกลับรูปแบบอื่นเพิ่มขึ้นได้ การชี้แนะจึงจะเกิดประสิทธิผลที่ดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบจากการสอนโดยใช้การชี้แนะของครู การให้ข้อมูลป้อนกลับ และผลที่เกิด กับผู้เรียนในภาพรวม ดังนั้นการศึกษาในครั้งต่อไปจึงควรเพิ่มเติมการวิเคราะห์การชี้แนะเป็นรายบุคคลและ นักเรียนแต่ละระดับชั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น สามารถนำไปเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างของครู ทัศนศึกษาแต่ละท่าน และนักเรียนแต่ละกลุ่มได้

รายการอ้างอิง

จรูญพร ลำไย. (2547). *การนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและการนิเทศโดยผู้บริหารเพื่อพัฒนาสมรรถภาพ การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ฉัตรชัย ไชยวุฒิ. (2552). *การใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในโรงเรียนอนุบาลสภาพร.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2549). *การพัฒนากระบวนการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการพี่เลี้ยงโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ในการอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญลักษณ์ จันทราช. (2550). *กิจกรรมการให้ข้อมูลย้อนกลับงานเขียนภาษาอังกฤษแบบออนไลน์กับแบบตัวต่อตัว.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดาวเรือง ลุมทอง. (2553). *ผลของรูปแบบข้อมูลย้อนกลับที่มีต่อพัฒนาการของผลงานด้านทัศนศิลป์: การประยุกต์ใช้ข้อมูลย้อนกลับทั่วไปและข้อมูลชี้แนะเพื่อการปรับปรุง.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกอบ กรณีกิจ. (2552). *รายงานการวิจัยเรื่องผลของระดับความสามารถทางการเรียนรู้และแบบการให้ข้อมูลย้อนกลับในแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตในวิชาการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา.* กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพิมล รอดเคราะห์. (2550). *ผลของรูปแบบของการให้ผลป้อนกลับในแบบมีเดียมเดียวเพื่อการศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกัน.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภมรศรี แดงชัย. สสค. *พบเด็กไทยขาดทักษะชีวิต อึ้ง.. เด็ก 12 สะท้อน "ผมจะซื้อผู้หญิงให้พ่อ"* [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลจาก <http://blog.eduzones.com/magazine/102598> [1 กันยายน 2556]
- วิจารณ์ พาณิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิมล มาดิษฐ์. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การ การสอนและกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลศูนย์.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีณา ก้วยสมบุญ. (2547). *การพัฒนากระบวนการชี้แนะทางปัญญาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาปรัชญาการศึกษาส่วนบุคคลของครูประจำการระดับประถมศึกษา.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ ไรจนาศัย. (2548). *ผลของรูปแบบการให้ข้อมูลย้อนกลับที่แตกต่างกันต่อพัฒนาการทางทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (2553). *การเปลี่ยนแปลงโลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาสู่ "ครูมืออาชีพ".* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุทธิศักดิ์ ศรีสมบุญ. (2548). *การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ของครูประถมศึกษา.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรียรัตน์ คนกล้า. (2545). *ผลของรูปแบบการคิดและการควบคุมผลป้อนกลับในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน*

- แบบฝึกปฏิบัติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนงค์ เมธีพิทักษ์ธรรม. (2555). ผลของรูปแบบการให้ข้อมูลย้อนกลับที่แตกต่างกันที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรรรณ เหมือนสุดใจ. (2545). การนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Blanchard, P.N. & Thacker, J.W. (2004). *Effectivetraining: system, strategies and pratices*. Upper Saddle River. Pearson Prentice Hall.
- Douglas, B. H. (2007). *Teaching by Principles*. Pearson/Longman.
- Hooijberg, R. & Lane, N. (2009). *The five-factor model of personality and managerial performance: validity gains through the use of 360 degree performance ratings*. Journal of Applied Psychology, 94, 1498-1513.
- McCollum, J., Hemmeter, M. L., & Hsieh, W. (2011). *Effects of data-guided teacher coaching on emergent literacy in young children*. Topics in Early Childhood Special Education. Advance online publication. doi: 10.1177/0271121411431003
- Mink, O. G., Owen, K. Q. & Mink, B. P. (1993). *Developing high-performance people: the art of coaching*. Reading, Massachusetts: Addison-Wesley.
- Partnership for 21st Century Skills. (2008). *Beyond the three rs: voter Attitudes toward 21st century skills*. Tucson, AZ: Author.
- Robinson, C., & Gahagan, J. (2010). *Coaching students to academic success and engagement on campus*. About Campus, 15(4), 26-29.
- Veira, I. (2013). *Roles of teachers in the 21st century* [Online]. Available from: http://www.pearsonclassroomlink.com/articles/0910/0910_0502.htm [2013, September 1]
- Zeus, R. & Skiffington, S. (2002). *The coaching at work toolkit: a complete guide to techniques and practices*. Sydney: McGraw-Hill Companies.